

สรุปภาพรวมของกรอบ MJ-CI

๑. วัตถุประสงค์และความเป็นมา

ความร่วมมือประเทศลุ่มแม่น้ำโขงกับญี่ปุ่น ประกอบด้วยสมาชิก ๖ ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว พม่า ไทย เวียดนาม และญี่ปุ่น เริ่มต้นจากคำริของรัฐบาลญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมบทบาทของตนให้ชัดเจนขึ้นในฐานะหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Development Partner) ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาอนุภูมิภาคมาเป็นระยะเวลานาน เพราะมีการย้ายฐานการผลิตอุตสาหกรรมมาสู่ภูมิภาคนี้ และญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้ให้เงินสนับสนุนรายใหญ่ผ่านทางธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) แต่เนื่องจากกรอบ GMS มี ๒ มณฑลตอนใต้ของจีน คือ ยูนนานและกวางสี ทำให้จีนมีบทบาทมากในกรอบ GMS ดังนั้น การริเริ่มความร่วมมือ Mekong-Japan จึงเป็นเหมือนการชูปบาทของญี่ปุ่นในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

กรอบความร่วมมือ MJ-CI ถือเป็นการสนับสนุนบทบาทของญี่ปุ่นด้านการเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรมที่เป็นฐานการผลิตของญี่ปุ่น เช่น ยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงอุตสาหกรรมที่ต่อยอดให้ห่วงโซ่มูลค่าในญี่ปุ่น เช่น อุตสาหกรรมอาหาร และท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการบริการสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งมุ่งเน้นการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าตามแนวระเบียง EWEC และ SEC เป็นหลัก

ปัจจุบัน กรอบ MJ-CI ดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาอุตสาหกรรมในลุ่มแม่น้ำโขงระยะที่ ๒ (Mekong Industrial Development Vision 2.0: MIDV2.0) ซึ่งมีแผนการพัฒนาใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและกฎระเบียบเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรม (Connectivity) ๒) ดิจิทัลและนวัตกรรม (Digital and Innovation) และ ๓) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนาอย่างยั่งยืน MIDV ๒.๐

๒. ประเด็นความคืบหน้าล่าสุด

๑. มูลค่าการค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจาก ๑.๗๓๙ พันล้านบาทในปี ๒๕๕๘ เป็น ๑.๙๔๔ พันล้านบาทในปี ๒๕๖๑
๒. มูลค่าการลงทุนสะสมของญี่ปุ่นในไทยเพิ่มมากขึ้นเป็น ๕๓,๕๖๑ ล้านเหรียญสหรัฐ มีบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นประกอบธุรกิจของไทย จำนวน ๕,๔๔๔ บริษัท เพิ่มขึ้นจากการสำรวจเมื่อ ๓ ปีก่อนถึง ๘๗๗ บริษัทแผนงาน EEC ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งรองรับการลงทุนจากญี่ปุ่นและประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรม Hi-Tech มุ่งเน้นการวิจัยและสร้างนวัตกรรมในพื้นที่ EEC
๓. โครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านได้รับการพัฒนาเช่น โครงการก่อสร้าง Motor Way บางใหญ่-กาญจนบุรี / โครงการก่อสร้างรถไฟรางคู่เด่นชัย-เชียงของ / โครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ ๕ และ ๖ เป็นต้น
๔. ร่วมใช้ประโยชน์จากการผลักดันการดำเนินงานภายใต้ความตกลงการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS CBTA) ซึ่งได้เริ่มดำเนินการในระยะแรกเริ่ม (Early Harvest) ร่วมกันแล้ว และอยู่ระหว่างการเร่งปรับแก้กฎระเบียบด้านพิธีการศุลกากร การข้ามแดนของรถขนส่งสินค้า รวมทั้งการปรับเพิ่มเส้นทางถนนทางหลวงเข้าไว้ในความตกลง GMS CBTA อย่างครอบคลุม
